УДК 378.14

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2021-5\(5\)-666-677](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2021-5(5)-666-677)

Шайнер Ганна Ігорівна кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов, Національний університет «Львівська політехніка», вул. С. Бандери, 12, м. Львів, тел.: (032) 258-22-97, e-mail: ann.shayner@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-0086-5579>

Ваколя Зоряна Михайлівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», пл. Народна, 3, м. Ужгород, 88000, тел.: (0312) 61-33-21, e-mail: zoriana1928@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-1985-8053>

Кушнірчук Олена Олексіївна старший викладач кафедри німецької філології, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», пл. Народна, 3, м. Ужгород, 88000, тел.: (0312) 61-33-21, e-mail: lena240572@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-1968-513X>

ТРАДИЦІЙНІ ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ АНГЛОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Анотація. У статті висвітлено особливості сучасних методик викладання іноземної мови у закладах вищої освіти. Особлива увага приділяється специфіці застосування методик в навчальному процесі. Розглядається ефективність традиційних та інноваційних методик викладання іноземної мови, оскільки вони сприяють формуванню і розвитку різних здібностей, умінь, загальнонавчальних і професійних компетенцій, які є значущими для сучасного фахівця. Виділено важливі аспекти викладання іноземної мови у ЗВО. Визначено традиційні методики викладання іноземної мови у ЗВО: класична; пряма; граматико-перекладна; аудіовізуальна і аудіолінгвальна; комунікативна; інтенсивна; лінгво-соціокультурна; тестова. Зауважено, що останнім часом все частіше піднімається питання про застосування нових інформаційних технологій в ЗВО. Це не тільки інноваційні технічні засоби, а й інноваційні методики викладання (інноваційні освітні методики без використання технічних засобів, які включають: полілог – можливість кожного студента мати і висловлювати власну точку зору, діалог – сприйняття студентами себе як рівних партнерів, методика розвитку критичного мислення – орієнтована на розвиток різнобічної критично мислячої особистості, проектна методика – моделювання соціальної взаємодії, дискусійні, ігрові, рефлексивні, методики організації колективної розумової діяльності, методика

фізичного реагування та занурення, case-study; інноваційні освітні методики із використанням технічних засобів, які включають: технологію модульного навчання, технологію тестування, smart board, читання англійських газет; інформаційно-комунікаційні технології, які в міжнародній практиці отримали назву E-Learning). Встановлено, що поєднуючи традиційні та інноваційні методики в навчанні, можна значно підвищити мотивацію студентів і результативність досягнення тієї глибини знань і навичок, яка раніше була можлива тільки при тривалому їх знаходженні в середовищі носіїв мови. Необхідно опиратися на наявний особистий досвід студентів, з огляду на специфіку обраного напрямку, здійснювати важливі види мовної діяльності на заняттях іноземної мови (говоріння, читання і письмо), поступово розширюючи знання лексики з професійної тематики.

Ключові слова: вища школа, викладач, студент, іншомовна підготовка, інновації, полікультурне співтовариство.

Shainer Hanna Ihorivna Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Foreign Languages, Lviv Polytechnic National University, S. Banderi St., 12, Lviv, tel.: (032) 258-22-97, e-mail: ann.shayner@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-0086-5579>

Vakolia Zoriana Mykhailivna PhD of Pedagogical Sciences, An assistant professor of the Department of General and Higher Education Pedagogy, Uzhhorod National University, Narodna Square 3, Uzhhorod, 88000, тел.: (0312) 61-33-21, e-mail: zoriana1928@ukr.net, <https://orcid.org/0000-0002-1985-8053>

Kushnirchuk Olena Oleksiivna Senior lecturer of the department of Germany Philologie, Uzhhorod National University, Narodna Square 3, Uzhhorod, 88000, тел.: (0312) 61-33-21, e-mail: lena240572@gmail.com, <https://orcid.org/0000-0002-1968-513X>

TRADITIONAL AND INNOVATIVE METHODS OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE IN THE PROCESS OF FORMING LEXICAL ENGLISH COMPETENCE

Abstract. The article highlights the features of modern methods of teaching a foreign language in higher education. Particular attention is paid to the specifics of the application of methods in the educational process. The effectiveness of traditional and innovative methods of teaching a foreign language is considered, as they contribute to the formation and development of various abilities, skills, general and professional competencies that are important for the modern specialist. Important aspects of teaching a foreign language in the Free Economic Zone are highlighted. The traditional methods of teaching a foreign language in the Free Economic Zone are defined: classical; straight; grammar and translation; audiovisual and

audiolingual; communicative; intensive; linguo-sociocultural; test. It is noted that recently the question of the use of new information technologies in the free economic zone has been raised more and more often. These are not only innovative technical means, but also innovative teaching methods (innovative educational methods without the use of technical means, which include: polylogue - the ability of each student to have and express their own point of view, dialogue - students' perception of themselves as equal partners, methods of critical thinking - focused on the development of diverse critical thinking personality, project methodology - modeling of social interaction, discussion, game, reflective, methods of organizing collective mental activity, methods of physical response and immersion, case-study, innovative educational techniques using technical means, which include: modular technology training, testing technology, smart board, reading English newspapers, information and communication technologies, which in international practice are called E-Leammg). It is established that combining traditional and innovative methods in teaching, you can significantly increase the motivation of students and the effectiveness of achieving the depth of knowledge and skills, which was previously possible only with a long stay in the environment of native speakers. It is necessary to rely on the available personal experience of students, given the specifics of the chosen area, to carry out important types of language activities in foreign language classes (speaking, reading and writing), gradually expanding the knowledge of vocabulary on professional topics.

Keywords: higher school, teacher, student, foreign language training, innovations, multicultural community.

Постановка проблеми. Значна роль в гуманізації вищої освіти, формуванні фахівця нової формації належить іншомовній освіті. Провідні фахівці у сфері мови та міжкультурної комунікації розглядають мовну освіту як важливий резерв соціально-економічних перетворень в країні; основний інструмент успішної життєдіяльності людини в полікультурному і мультилінгвальному співтоваристві; фактор культурного й інтелектуального розвитку та виховання особистості, яка має загальнопланетарне мислення; наголошують на необхідності приведення мовної політики до нових реалій суспільства, важливості розробки нових освітніх методик. У зв'язку з цим тема інновацій стає важливою для всієї системи вищої освіти і викладання іноземної мови, зокрема.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанню викладання іноземної мови у закладах вищої освіти приділяли увагу такі провідні науковці, як Н. Бориско, Г. Борецька, Ю.Кіщенко, О. Кравець [3], Л. Норман, Т. Піддубна [5], Г.Рогова, В. Угольков [8], К. Ярмухамедова [10]. Сьогодні чимало дослідників розглядають проблему формування іншомовної комунікативної компетентності: О. Іскандарова, В. Каплінський [2], Є. Пассов [4], В.Теніщева. Такі вчені, як В.Базуріна, Н. Давидова [1], Г. Декусар [1] у своїх працях розкривають зміст та значення вивчення іноземних мов майбутніми фахівцями

у ВНЗ. Хоча в дослідженні вивчення іноземних мов велика кількість наукових напрацювань, але варто більше уваги приділяти саме інноваційним методикам її викладання у закладах вищої освіти (ЗВО).

Метою статті є визначення традиційних та інноваційних методик викладання іноземних мов у закладах вищої освіти України.

Виклад основного матеріалу. Роль іноземної мови як засобу міжкультурної комунікації помітно зростає в сучасних умовах соціально-економічного і політичного розвитку України. Сьогодні сформувалось соціальне замовлення на глибоке знання іноземної мови студентів нашої держави, спостерігаються такі яскраво виражені тенденції іншомовної освіти, як: зростання статусу іноземної мови (в першу чергу англійської), посилення мотивації її вивчення, функціональна спрямованість навчання мовам. Державний освітній стандарт вищої професійної освіти вимагає урахування фахової специфіки під час навчання іноземної мови, його націленості на реалізацію завдань майбутньої професійної діяльності випускників. Проте, навчання мови з урахуванням професійної спрямованості на даний час залишається незадовільним, а рівень професійної іншомовної компетентності випускників – невисоким, що не відповідає сучасним вимогам суспільства і ринку праці.

Основними причинами, що визначають недостатньо високу якість викладання іноземної мови з урахуванням професійної специфіки у ВНЗ, є не лише невелика кількість годин, виділених її вивчення, відсутність спеціальної підготовки викладачів іноземної мови для, наприклад, немовних факультетів вузів, невисокий рівень мовної освіти в середній школі, а й недостатня розробленість методики викладання іноземної мови в інтегративному зв'язку із професійною підготовкою.

Сучасна методика викладання іноземних мов пропонує нам широкий вибір концепцій навчання, методів і технологій – як традиційних, так й інноваційних. Розробники навчальних програм і педагоги віддають перевагу тим чи іншим методам залежно від цілей навчання, контингенту студентів, тривалості та інтенсивності навчального курсу та інших умов. При цьому кожен з методів навчання має свої переваги і недоліки, а успішність їх застосування залежить від конкретних цілей та умов навчання. Так термін «інновація» походить від латинського «novus» – новий або англійського «innovation» – нововведення. Іншими словами, в інноваційних методиках повинні використовуватися досягнення науки, техніки, економіки. Аналіз існуючої літератури дозволяє визначити поняття «інновація» відповідно до організації процесу викладання іноземної мови як: використання зарубіжного досвіду і його екстраполяція на вітчизняне освітнє середовище; використання традиційних науково обґрунтованих методик минулого в сучасних умовах; створення абсолютно нових педагогічних технологій навчання [1].

Так для організації процесу викладання іноземних мов у ЗВО, на думку Е. Полата, важливе значення мають наступні умови: а) відбір та організація

мовного матеріалу відповідно до цілей та задач курсу; б) структурування курсу, його методична та технологічна організація (гіпертекстові технології, Webсторінки); в) чітке планування роботи групи (організація малих груп, конференцій, у тому числі аудіо- і відеоконференцій, організація систематичної звітності – індивідуальної, групової); г) організація постійних консультацій з викладачем; д) налагодження та вмiла підтримка позитивного емоційного фону у групі у цілому та у кожного студента окремо [6].

Як стверджує В. Угольков, підвищити ефективність викладання іноземних мов можна засобами інформаційних технологій, за умови, якщо будуть конкретно окреслені їх роль та місце у навчально-виховному процесі, чітко визначені основні поняття, розроблені та впроваджені методичні і технічні аспекти навчальних програм іноземних мов через певні моделі та навчально-методичні комплекси, які сприяють підвищенню якості освітнього процесу [8].

На думку О. Кравець, особливість викладання іноземної мови полягає в тому, що метою є не тільки оволодіння студентами мовною компетенцією, а й комунікативною. Іноземна мова, будучи засобом спілкування і пізнання, займає особливе місце в системі освіти. Крім того, для відпрацювання і оволодіння навичками спілкування, необхідне мовне середовище. І, якщо немає можливості практикувати спілкування в реальних умовах, виникає необхідність створення уявних ситуацій, що дозволяють стимулювати спілкування на мові, що вивчається. Як наслідок відпрацювання граматичних і лексичних навичок, розвиток практики перекладу, навчання різним типам читання і навичкам аудіювання стає ефективним і актуальним. У ході викладання іноземної мови робота студентів повинна бути організована таким чином, щоб вони автономно, але під супроводом викладача виконували всі можливі види діяльності [3, с. 92].

З нашої точки зору, у процесі навчання читання кожен студент повинен читати і здійснювати цей вид діяльності самостійно. У разі, коли мета навчання полягає у вивченні правил читання, у зміст навчального довідника (друкованого або електронного виду) повинні включатися правила читання літер, вправи із застосування даних правил при читанні окремих слів, речень. На сьогоднішній день існує ряд програм, здатних на слух визначати правильність читання слів.

При аудіюванні разом з використанням аудіозасобів використовують також відеозаписи, що містять ряд екстралінгвістичних і контекстних ключів до розуміння, а також показують деякі важливі для розуміння візуальні елементи. Позитивний вплив робить можливість зупиняти і повторно прослуховувати або переглядати матеріал, що дозволяє студентам обробляти звуки і зображення, краще розуміти аудіоматеріали. Комп'ютери в мультимедійній комплектації мають велике значення при навчанні розумінню іноземних слів на слух.

Навчання говорінню та писемного мовлення може здійснюватись за

допомогою реалізації спілкування студента, групи і викладача. Реалізація навчання письму також може здійснюватись за допомогою електронної пошти, чатів, синхронної комунікації. Навчання говорінню можливо шляхом телеконференцій.

Відмітимо, що педагог не обмежений у виборі, оскільки методів і прийомів навчання – від ігор і тренінгів до синхронного перекладу, в організації занять, у виборі підручників і навчальних посібників велика кількість. Викладач тепер може підбирати, творити, комбінувати і видозмінювати навчальний матеріал, спираючись на різні методики.

На даний час викладання іноземної мови у ЗВО найчастіше здійснюється із використанням традиційних методик: класична; пряма; граматико-перекладна; аудіовізуальна і аудіолінгвальна; комунікативна; лінгво-соціокультурна. Розглянемо їх більш детально.

1. Класична (фундаментальна) методика – це дійсно найстаріша і традиційна методика, що застосовується при вивченні іноземної мови. Вона дозволяє ґрунтовно знати фонетику, розуміти наочні зображення синтаксичних конструкцій, мати обов'язковий лексичний запас. Займаючись за класичною методикою, студенти не тільки оперують найрізноманітнішими лексичними пластами, а й вчать дивитися на світ очима носія мови. При використанні цієї методики в завдання викладача входять традиційні, але важливі аспекти постановки вимови, формування граматичної бази, ліквідації психологічного і мовного бар'єру, які перешкоджають спілкуванню. В основі класичного підходу лежить розуміння мови як реального та повноцінного засобу спілкування, а значить, усі мовні компоненти – усну та письмову мову, аудіювання – потрібно розвивати у студентів плановірно і гармонійно. Такий комплексний підхід спрямований, в першу чергу, на те, щоб розвинути у студентів здатність розуміти і створювати мову. Викладач, який не є носієм мови, має можливість аналізувати і зіставляти дві мовні системи, порівнювати конструкції, краще доносити інформацію, пояснювати граматичні правила, попереджати можливі помилки. Найбільшу цінність в сучасному світі мають викладачі, які здатні мислити в контексті двох культур і доносити до студентів відповідний комплекс знань.

2. Суть прямої методики викладання полягає в тому, щоб занурити студента у світ іноземної мови, тобто навчання відбувається повністю іноземною мовою. В даному випадку ефективність методу повністю залежить від викладача, його навичок, акценту, оскільки студенти будуть його копіювати. Ідеальний варіант, якщо викладач є носієм мови.

3. Мета граматико-перекладної методики – навчити писати і читати, використовуючи граматичні правила. За цією методикою досі навчаються у більшості ЗВО. Дана методика не передбачає багато часу для вивчення лексики, максимум – це механічне вивчення слів. В основному до перекладу і читання пропонуються художні тексти, а це означає, що студенти не здатні зрозуміти розмовну мову і, потрапивши в англomовну країну, просто не

зрозуміють розмови оточуючих, знаючи тільки літературну мову.

4. Аудіовізуальна і аудіолінгвальна методики передбачають заучування слів і словосполучень за допомогою аудіо- та відеоапаратури. Мета – навчити володіти живою мовою. Суть в тому, що студентам показують відео, наприклад, англійською, дають прослуховувати аудіозаписи. Це все впливає на запам'ятовування інтонацій, розмови. Такі методики зазвичай використовуються в комплексі з іншими.

5. Комунікативна методика передбачає активне спілкування студентів між собою і, відповідно, основна мета викладання – навчи спілкуватися. Відповідно висуваються і принципи комунікативної методики, які зображено у табл.1.

Таблиця 1

Принципи комунікативної методики

Принцип	Опис
Особистісно-орієнтований підхід	Врахування потреб, сфери діяльності та інтересів курсантів
Мовленнєва спрямованість навчання	Реалізується в процесі практичного використання іноземної мови
Функціональність	Зумовлює відбір відповідного професійно орієнтованого матеріалу
Ситуативність	У процесі вивчення іноземної мови моделюється певна система взаємовідносин співрозмовників
Новизна	Спричинюється постійною зміною теми розмови, обставин, завдань та ін.

Джерело: складено автором на основі [1; 2; 4]

В основі методики лежить робота із залученням ілюстрацій та інших каналів сприйняття. Створюються реальні ситуації, які добре запам'ятовуються і в подальшому можуть застосовуватися на практиці. Даний метод передбачає наявність багатьох вправ – діалоги, рольові ігри і т.д. Перевага даного методу полягає також в тому, що він орієнтований на розвиток в першу чергу розмовних навичок, при цьому не ігноруючи граматику. Це досягається системним її викладом і винесенням граматичних правил в окрему частину навчального посібника. Простий і логічний виклад граматичних правил не перевантажує студента, а дозволяє розцінювати ці правила лише як засіб формування зв'язного мовлення, ключа до розуміння іноземної мови [2, с. 86].

Більшість викладачів віддають перевагу традиційному (фундаментальній) і комунікативній методикам, поєднуючи їх між собою. Пряма методика застосовується досить рідко, в першу чергу через відсутність викладачів з достатньою кваліфікацією. Аудіовізуальна і аудіолінгвальна методики не викладаються окремо від інших. В основному викладачі використовують їх на заняттях в комплексі з іншими методиками. Також застосовуються й інші, менш популярні.

6. Лінгво-соціокультурна методика викладання англійської мови є однією із найсерйозніших. В даному випадку вивчається різниця, наприклад, між англійським і американським варіантами мови у вимові, словах і побудові речень.

Останнім часом все частіше піднімається питання про застосування нових інформаційних технологій в ЗВО. Це не тільки інноваційні технічні засоби, а й інноваційні методики викладання. Основною метою викладання іноземної мови є формування і розвиток комунікативної культури студента, навчання практичного володіння нею. Основними формами роботи з комп'ютерними програмами на заняттях з іноземної мови є:

- вивчення нових слів;
- відпрацювання вимови;
- навчання діалогічного і монологічного мовлення;
- навчання письму;
- відпрацювання граматичного матеріалу.

Враховуючи вищезазначене, інноваційний підхід у методиці викладання іноземних мов в ЗВО полягає у застосуванні [7]:

1. Інноваційних освітніх методик без використання технічних засобів, які включають: полілог (можливість кожного студента мати і висловлювати власну точку зору); діалог (сприйняття студентами себе як рівних партнерів); методика розвитку критичного мислення (орієнтована на розвиток різнобічної критично мислячої особистості); проектна методика (моделювання соціальної взаємодії). У курсі іноземної мови проектна методика формує у студентів ЗВО навички дослідницької роботи: пошук інформації (робота з довідковою літературою, словниками, Інтернет-мережею), і обробка отриманих даних та ін.). Також використовуються дискусійні, ігрові, рефлексивні і методики організації колективної розумової діяльності, методика фізичного реагування та занурення.

2. Інноваційних освітніх методик із використанням технічних засобів, які включають: технологію модульного навчання; технологію тестування; smart board; читання англійських газет.

3. Інформаційно-комунікаційних технології (ІКТ), які в міжнародній практиці отримали назву E-Learning. Програмне забезпечення поряд з використанням Інтернет, застосування спеціальних комп'ютерних програм стає інтегральною одиницею процесу навчання. До цієї групи технологій можна віднести такі спеціалізовані програми, як [10, с. 100]:

- комп'ютерні курси (Reward, The Business);
- електронні словники і перекладачі (Macmillan English Dictionary, Lingvo, Prompt);
- тестові оболонки, з можливістю для викладача створювати власні тести;
- професійний софт, прикладами якого є така програма, як PowerPoint, яка використовується для підготовки презентацій, слайд шоу і PR-акцій, створення портфоліо тощо.

Використання у навчальному процесі ЗВО інноваційних методик викладання сприяє розвитку творчої активності студентів, підвищення мотивації до вивчення іноземної мови, розвитку комунікативних навичок та формування активної життєвої позиції.

Серед освітніх інноваційних методик, що застосовуються під час викладання іноземної мови, без використання технічних засобів можна виділити: дискусійні, ігрові, методики організації колективної розумової діяльності, методика фізичного реагування та занурення.

Дискусійні методики дають студентам можливість сформулювати свою точку зору щодо поставленої проблеми, сприяють формуванню поважного ставлення до думки опонентів. Завдяки використанню в навчальному процесі різних дискусійних методик (дебати, круглий стіл, дискусії) у студентів розвивається вміння формулювати питання, аргументувати свої висловлювання, підвищується мотивація до вивчення іноземної мови.

Ігрові методики (рольові та ділові ігри, симуляції, інтелектуальні ігри) допомагають створити розумове напруження у студентів, подолати сором'язливість і знизити тривожність. Використання ділових ігор на заняттях дає можливість максимально наблизити навчальний процес до практичної діяльності, що вчить приймати рішення в умовах конфліктних ситуацій, розвивати в учасників гри командні почуття.

Методики організації колективної розумової діяльності спрямовані на розвиток навички самостійного пошуку рішень, формування вміння працювати в групі і виступати публічно, а також на підготовку студентів до подальшої наукової діяльності («Шість капелюхів мислення», «Ажурна пила», мозковий штурм, case-study) [9, с. 95].

Застосування інноваційних методик при викладанні іноземної мови сприяє формуванню у студентів здібностей виражати і відстоювати свою думку, вступати в суперечку, отримувати необхідну інформацію, працювати в команді, розвивати лідерські якості, а також допомагає сформувати комунікативні навички та вміння.

Ще однією цікавою методикою є «total-physical response» (методика фізичного реагування). Основне правило цього методу свідчить: не можна зрозуміти те, що ти не пропустив через себе. Відповідно до цієї теорії студент на перших стадіях навчання не говорить нічого. Спочатку він повинен отримати достатню кількість знань, які накопичуються. Протягом перших двадцяти уроків студент постійно слухає іноземну мову, він щось читає, але не говорить жодного слова на мові, що вивчається. Потім в процесі навчання настає період, коли він вже повинен реагувати на почуте або прочитане, але реагувати тільки дією. Починається все з вивчення слів, що означають фізичні рухи. Так наприклад, коли вивчають слово «встати», всі встають, «сісти» – сідають, і так далі. Тільки потім, коли студент накопичив достатньо інформації, він стає готовим до того, щоб почати говорити. Хороший цей метод насамперед тим, що студент в процесі навчання відчуває себе дуже комфортно.

Необхідний ефект досягається за рахунок того, що всю отриману інформацію студент пропускає через себе. Досить важливо також те, що в процесі вивчення мови за цим методом студенти спілкуються (прямо або побічно) не тільки з викладачем, але і між собою [2].

Не можна обійти увагою так звану методику занурення («Sugesto pedia»). Відповідно до цієї методики опанувати іноземну мову можна, ставши (хоча б на період навчання) зовсім іншою людиною. Вивчаючи мову таким чином, всі студенти у групі вибирають собі нові імена, придумують нові біографії. За рахунок цього в аудиторії створюється ілюзія того, що знаходяться вони в зовсім іншому світі – у світі досліджуваної мови. Все це необхідно для того, щоб будь-яка людина в процесі навчання змогла повністю розслабитися, розкритися, і мова її стала максимально схожа на оригінальну [3, с. 95].

Враховуючи той факт, що сьогодні у світі панують інформаційні технології, цілком природною є поява інноваційних методик викладання іноземної мови у ЗВО із застосуванням технічних засобів. Однією з них є робота з інтерактивною дошкою. Інтерактивна дошка або Smart Board являє собою приєднаний до комп'ютера сенсорний екран, на який проектор передає зображення з комп'ютера. Слід зазначити великі можливості, що надає даний пристрій. За допомогою спеціального програмного забезпечення викладач та студенти мають змогу працювати як з текстами або відео й аудіо об'єктами, так і з матеріалами з мережі Internet. Дуже корисним та цікавим, на думку викладачів, є те, що обладнання дозволяє робити записи від руки просто поверх відкритих документів, а потім ще й зберігати цю інформацію. Актуальність застосування на заняттях з іноземної мови у ЗВО інтерактивної дошки пояснюється підвищенням ефективності навчання, про що свідчать дані компанії SMART Technologies. Згідно з доповіддю європейської асоціації European Schoolnet про вплив інформаційних та комунікаційних технологій на успішність, робота з інтерактивною дошкою на занятті допомагає покращити результати студентів з ряду предметів, серед яких на першому місці вказана іноземна (англійська) мова [5, с. 116].

Сучасна система професійної освіти має у своєму розпорядженні широкий спектр різних методик і способів навчання «професійно орієнтованій міжкультурній комунікації». Найбільш ефективними прийнято вважати проектну методику, дискусії, ділові ігри, інтерактивне моделювання, тренінги різного роду, які формують у студентів навички аналізу та зіставлення фактів і даних, вміння розбиратися в конкретних ситуаціях міжкультурного спілкування, дозволяють студентам повністю зануритися в процес спілкування, «проживаючи» змодельовану ситуацію.

Різноманіття методик викладання англійської мови дозволяє викладачу вибрати найбільш ефективний варіант, який підходить саме його студентам. Іноді саме сукупність методик викладання з урахуванням плюсів і мінусів їх використання на заняттях дає плідні результати.

Висновки. Отже, можна зробити висновок, що поєднання традиційних та інноваційних методик у викладанні іноземної мови, як показує практика, активізує пізнавальну активність студентів, посилює їх інтерес і мотивацію, розвиває здатність до самостійного навчання, забезпечує максимально можливий зв'язок між студентами і викладачем. Використання таких методик у ЗВО на навчальних заняттях з іноземної мови стимулює формування здібностей іншомовного професійного спілкування майбутніх фахівців. Саме в активній пізнавальній діяльності, що спрямовується викладачем, студенти опановують необхідні знання, вміння, навички не лише для навчальної, а й майбутньої професійної діяльності. У студентів спостерігається потреба у встановленні комунікативної взаємодії; розвивається орієнтація на спільну діяльність, ділове співробітництво; формується вміння йти на компроміс, відстоювати власну думку і в той же час знаходити колективне вирішення проблеми; простежується чітка і логічна аргументація позиції, прояв зацікавленості у вирішенні спільних питань. Та все це сприяє не тільки розширенню галузевих знань студентів, а й впливає на ефективність володіння іноземною мовою майбутніми фахівцями як важливим інструментом їх успішної професійної діяльності в сучасному полікультурному та мультилінгвальному співтоваристві.

Література:

1. Давидова Н.В., Декусар Г.Г. Опанування інноваційних методів та технологій у форматі комплексного підходу при викладанні іноземної мови в закладах вищої освіти нелінгвістичного профілю. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/270182553.pdf> (дата звернення: 25.09.2021).
2. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: навч. посіб. Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015. 224 с.
3. Кравець О.В. Актуальні методи викладання іноземної мови. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. Вип. 35. С. 92–95.
4. Пассов Є. І. Комунікативний метод навчання іншомовному мовленню. Київ, 2001. 212 с.
5. Поддубная Т.Н., Крынина О.Ю. Инновационная компетентностная модель выпускника высшей школы (на примере бакалавра). *Вестник Адыгейского государственного университета*. 2012. Вып. 1. С. 111–118.
6. Полат Е.С. Организация дистанционного обучения иностранному языку на базе компьютерных телекоммуникаций. *Дистанционное образование*. 1998. №1. URL: http://www/e-joe.ru/sod/98/1_98/st007/html (дата обращения: 26.09.2021).
7. Рабочая программа учебной дисциплины «Иностранный язык». URL: http://www.gukit.ru/sites/default/files/files/docs/2014/inostrannyu_yazyk_1.pdf#1 (дата обращения: 25.09.2021).
8. Угольков В.В. Компьютерные технологии как средство обучения иностранным языкам в вузе: автореф. дис... канд. пед. наук. Специальность 13.00.01 - общая педагогика, история педагогики и образования. Москва, 2004.
9. Худайберганава Э., Гулиметова Б.М. Современные методы и технологии преподавания иностранных языков в высшей школе. *Филология и лингвистика в современном обществе: материалы IV Междунар. науч. конф.* Москва: БукиВеди, 2016. С. 94–97.

10. Ярмухамедова К.Г. Обучение английскому языку студентов с использованием интеллектуальных и образовательных технологий. *ҚазҰУ Хабаршысы. Педагогикалық ғылымдар сериясы*. 2016. № 3 (51). С. 100-106.

References:

1. Davydova, N.V., Dekusar, H.H. Opanuvannia innovatsiinykh metodiv ta tekhnolohii u formati kompleksnoho pidkhodu pry vykladanni inozemnoi movy v zakladakh vyshchoi osvity nelinhvistychnoho profilu [Mastering innovative methods and technologies in the format of an integrated approach to teaching a foreign language in higher education institutions of non-linguistic profile]. Reteved from <https://core.ac.uk/download/pdf/270182553.pdf> [in Ukrainian].
2. Kaplinskyi, V.V. (2015). Metodyka vykladannia u vyshchii shkoli [Methods of teaching in high school]. Vinnytsia: TOV «Niland LTD» [in Ukrainian].
3. Kravets, O.V. (2015). Aktualni metody vykladannia inozemnoi movy [Current methods of teaching a foreign language]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu - Scientific Bulletin of Uzhhorod National University*, 35, 92-95 [in Ukrainian].
4. Passov, Ye. I. (2001). Komunikatyvnyi metod navchannia inshomovnomu movlenniu [Communicative method of teaching foreign language speech]. Kyiv [in Ukrainian].
5. Poddubnaia, T.N., Krynyina, O.Iu. (2012). Ynnovatsyonnaia kompetentnostnaia model vypusknyka vysshei shkoly (na prymere bakalavra) [Innovative competency model of a high school graduate (on the example of a bachelor)]. *Vestnyk Adyheiskoho hosudarstvennoho unyversyteta - Bulletin of Adygea State University*, 1, 111-118 [in Russian].
6. Polat, E.S. (1998). Orhanyzatsiia dystantsyonnoho obuchenya ynostrannomu yazyku na baze kompiuternykh telekommunikatsyi [Organization of distance learning of a foreign language on the basis of computer telecommunications]. *Dystantsyonnoe obrazovanye - Distance education*, 1. Reteved from http://www/e-joe.ru/sod/98/1_98/st007/html [in Russian].
7. Rabochaia prohramma uchebnoi dystsyplyny «Ynostrannyi yazyk» [Working program of the discipline "Foreign language"]. Reteved from http://www.gukit.ru/sites/default/files/files/docs/2014/inostrannyi_yazyk_1.pdf#1 [in Russian].
8. Uholkov, V.V. (2004). Kompiuternye tekhnolohyy kak sredstvo obuchenya ynostrannym yazykam v vuze [Computer technologies as a means of teaching foreign languages in high school]: avtoref. dys... kand. ped. nauk. Spetsyalnost 13.00.01 - obshchaia pedahohyka, ystoriya pedahohyky y obrazovaniya. Moskva [in Russian].
9. Khudaiberhanova, E., Hulymetova, B.M. (2016). Sovremennyye metody y tekhnolohyy prepodavaniya ynostrannykh yazykov v vysshei shkole [Modern methods and technologies of teaching foreign languages in higher education]. *Fylolohiya y lynchvystyka v sovremennom obshchestve - Philology and linguistics in modern society: materials IV International. scientific conf.* Moskva: BukyVedy, 94-97 [in Russian].
10. Iarmukhamedova, K.H. (2016). Obuchenye anghlyiskomu yazyku studentov s yspolzovaniem yntellektualnykh y obrazovatelnykh tekhnolohiy [Teaching English to students using intellectual and educational technologies]. *ҚазҰУ Хабаршысы. Pedahohykalық ғылымдар seriesyasy*, 3 (51), 100-106 [in Russian].